ВОГОНЬ КУПАЛА

ІГОР КАЛИНЕЦЬ

ПОЕЗІЇ

СМОЛОСКИП

Своєрідна в поета інтерпретація вогню, коли він нерозривно пов'язаний з "вічною" ідеєю, з глибокими переконаннями, коли він входить у плоть і кров людей як щось органічне, невіддільне від їхнього характеру... Відоме повір'я давнини про горіння папороті вночі проти Івана Купала. Всеочищаючим прозвав його народ. Автор використав цю легенду, щоб показати дух народу в боротьбі за світлі ідеали. І горе тому, хто збайдужіє чи не витримає напруги боротьби. У гімні ("Вогонь Купала") "вогняне" прохання: очиститись "од всякої скверни", прозріти і оновитись, зазеленіти буйним пагінням життя.

Володимир Іванишин
м. Іркутськ, Сибір, 1968

Естетично цінний світ Ігоря Калинця породжений витонченим спогляданням і переживанням українського мистецтва й історії — допомагає (йому) створити атмосферу української духовности.

Іван Дзюба

ІГОР КАЛИНЕЦЬ

ВОГОНЬ КУПАЛА

KUPALO'S BONFIRE

(In Ukrainian)

By Ihor Kalynets

Reprint of the poetry collection forbidden in Soviet Ukraine

Published by SMOLOSKYP

Paris Baltimore — 1975 Toronto

Ігор Калинець

ВОГОНЬ КУПАЛА

ПОЕЗІЇ

Передмова Лариси З. Онишкевич

Передрук забороненої в Україні збірки поезій

Українське Видавництво СМОЛОСКИП ім. В. Симоненка

Париж — Балтимор — 1975 — Торонто

Бібліотека СМОЛОСКИПА ч. 20

Мистецьке оформлення Ореста Поліщука

S M O L O S K Y P
P.O. Box 6066, Patterson Station
Baltimore, Md. 21231, U.S.A.

Printed and bound in U.S.A.

МУЗИКА БАТЬКІВЩИНИ МЕНЕ БОЛИТЬ
Перша збірка поезій Ігоря Калинця

...Молимось вогню, первісному богу гордих...
...Молимось вогню, що тужить нашою кров'ю,
що папороть серця запалює покликом предків...
. . . . . .
"Очисти нас від скверни, ватро Купала,
ти ж сонце годуєш свого полум'я вим'ям,
що, вранці сховавшись за мряки опалами,
тіло вогненне у ріках Вітчизни вимиє".

Тисячоліттями містичну функцію вогнів у день Купала шанували на землях України й Европи. Навіть сонце в своєму річному зеніті влади мало єднатись, набиратись сили з цього вогню. Десятками століть запалювали Купальську ватру. Символ її кінетичної сили стоголоссям живих і життєдайних іскор проявлявся у житті народу, його творчих одиниць і скарбів. "Білими дорогами" відвічний вітер розносив иі іскри, які набрали зримий образ у першій збірці молодого поета Ігоря Калинця — "Вогонь Купала".

Дорогою історії проходять стрічками поета князі, козаки й воїни двадцятого століття, проходять "білою дорогою" музики — Мишуга, Людкевич, Криса, поети — Шевченко, Тичина й Антонич; проходять — Довженко, творці вітражів галицьких ікон, космацьких килимів і рідних писанок. Не всім цим "голосам" пощастило дійти до певного самовияву без трагічного роздвоєння і тому вони падали перед дверима ілюзій. Тільки такі як Шевченко знаходили свій шлях і свої стовпи правди, а стовпи ці —

стояли оперті на традиції скорбних могил
і на собі тримали високе небо Вітчизни.

Хоча "безодня вічности ковтає вічно скарби" — завжди з'являються нові, коли квіт папороті зацвіте. І "біла дорога" життя веде до Купала, коли поетове ліричне "я" бачить свою любов мов "синій степ, омитий свіжим вітром". І з творчоносним любовним вітром земля сподівається тоді сина. І вітер — історичне "я", далі живе стоголоссям: "І я вже по світі білім вічним іду подорожнім".

Гармонійне пов'язання особистого і загального віддзеркалює глибоке органічне самовиявлення і світосприймання всього рідного, що крізь призму історичних культурних набутків і їхньої долі розпромінюється "стоголоссям", бо

Знов музика Батьківщини мене болить
і не перестане ніколи боліти.

Збірка "Вогонь Купала" була вперше надрукована, коли авторові було 27 років. І вже ця перша його збірка виявила посмак тих зрілих овочів, що їх знаходимо в його дальших трьох збірках. Поетове мистецьке орудування літературними засобами і корінне пов'язання зі своєю Батьківщиною помітне майже в кожній поезії. І завжди запримічується в нього шляхетність думки, делікатність вислову, філософічне осмислення фактів і глибину підтексту.

У його висловах часто помітний антропоморфізм: коханий в поета — це "великий скрипаль", а кохана "в білім футлярі скрипки". Ця ніжна картина любовної еротики протиставлена танцям хат у ніч Купала, коли інстинкти вибухали і поривали. Елементи контрастування, як пребагате вживання ефекту алітерації, вкорінене в поетову творчість. Імажинізм Калинця продовжує традицію Антонича: "осінь — справив образ листопада", або "де вечір на вечерю собі забагав місяця диню — й сузір'я винограду", або образна метафора "вже вечір хмару настромив на місяця вила".

Спорідненість Калинця з раннім Тичиною є многоплощинна як формою, зримим образом тривимірного порядку, так і музикальністю, ефектом повторювання

і присутністю підтекстів (напр. варіяція Калинця на Тичинине "О люба Інно"). Та спорідненість Калинця з Антоничем і Тичиною не є наслідуванням, тільки продовженням, плодючим розвитком, естафетою поетів на спільній дорозі.

У "Вогні Купала" кожний вірш немов непомітною ниткою витончено унапрямлений до органічної цілости збірки. Ця прикмета Калинця питома і трьом його пізнішим збіркам, виданим уже на Заході. "Поезії з України" (1970) — це шедевр української поезії. У них Калинець знову по майстерному переплітає елементи сучасного з минулим. "Коронування опудала" (1972), мабуть, хронологічно — написана як третя збірка — це болюча аналіза сучасників, це екзистениіялістичний процес шукання і самовияву. "Підсумовуючи мовчання" (1971) збірка присвячена Валентинові Морозові.

Від "Вогню Купала" до поетової четвертої збірки українська поезія XX-го сторіччя стала багатшою непересічним мистцем в особі Ігоря Калинця, який сміливо може стояти серед п'яти найкращих поетів нашого сторіччя.

Лариса З. Онишкевич

Слово про Автора

Ігор Миронович Калинець народився 1939 року у м. Ходорові. Закінчив Ходорівську середню школу. З 1956 року мешкав у Львові, де в 1961 році закінчив філологічний факультет Львівського університету ім. І. Франка. Працював науковим співробітником в обласному архіві.

Ігор Калинець почав писати ще в свої студентські роки. В 1965 році мала появитися його перша збірка поезій "Країна колядок". Що з нею сталося, так і не вдалося устійнити, зате відомо, що та збірка не вийшла друком, але деякі вірші з неї увійшли до другої збірки поета "Вогонь Купала", яка появилася в 1966 році і яку київське видавництво "Молодь" назвало першою.

За кордоном передруковано три самвидавні збірки Ігоря Калинця — "Поезії з України" (В-во "Література і мистецтво", Брюселя, 1970), "Підсумовуючи мовчання" (В-во "Сучасність", Мюнхен, 1971), "Коронування опудала" (В-во Нью-Йоркської групи, Нью Йорк, 1972).

Збірка "Вогонь Купала" зразу після випуску з друку була знята з обігу і заборонена.

Передрук збірки "Вогонь Купала" у Видавництві "Смолоскип" є зроблений з ориґінального видання.

Київське видавництво "Молодь" надрукувало на обкладинці збірки "Вогонь Купала" таку оцінку поезій Ігоря Калинця:

"Поезія Ігоря Калинця допомагає нам бачити мистецьке: гарні форми, барви, звуки — відчути навколо себе дихання краси. Замилування поета народною творчістю веде до духовного збагачення молодої людини, яка повинна берегти всі естетичні надбання, створені народом, плекати їх".

Ігор Калинець одружений з поетесою Іриною О. Стасів і у них є дочка — Дзвінка. 11 серпня 1972 року він був заарештований під закидом "антирадянської діяльности" і засуджений у листопаді того ж року на 9 років ув'язнення і 3 роки заслання. Після суду Ігор Калинець був висланий до мордовських концентраційних таборів, а звідти до пермських, де брав участь у відомій голодівці політв'язнів у травні — червні 1974 року.

ВІТЕР

Ковтни мене, біла дорого,
ковтни мене, добра осене.
Запахло роменовим ромом
вітру мого стоголосся...

Вітер мій знов надимає
бандери дністрових лодій.
Вітер з нами, над нами,
з моїми полками в поході.

Вітер коням теребить гриви,
хоругвками грає на списах.
Вітер мій вірний гридень,
гридень князя Осмомисла.

Десь там княгиня в Путивлі,
чадо моє Ярославна,
мужу в поганські пустелі
вітер отецький послала.

Вітер загоїть рани,
вітер Вітчизною пахне.
Вітер з нами, над нами,
в поході з моїми полками.

Залізно йдемо у гущі,
несемо щити, як скрижалі.
З Галича вітер цілющий,
з Галича вітер державний.

...Ковтни мене, біла дорого,
ковтни мене, добра осене.
Запахло роменовим ромом
вітру мого стоголосся.

ПЛОЩА

На площі Єзуїтського собору,
де інквізиції вершився суд,
де чорний єзуїт слав присуд чорний
єретикам, чистішим над росу,
де посилало вогнище несите
з мойого предка в небо білий дим,—
на площу цю тепер приходять діти
до голубів.
І голуби вертаються із неба,
злітають із бароккових оздоб,
клюють довірливо з долоні зерна
і до руки спокійно чистять дзьоб.

ОЛЕКСАНДР МИШУГА

Нарешті!
Я повертаюсь.
Тепер назавжди.
До вас під стріху і тихі верби.
І пливуть
зачаровані
й заздрі
за мною
європейські неба,
яким я віддав до останньої краплі
нечувано солодкий голос,
щоби бути в країні,
богом проклятій,
хоч інколи гостем.

Але всьому кінець.
Я повертаюсь навіки
на ваших руках
скам'янілих і непохитних
під чорним віком
панахиди.

СТАНІСЛАВ ЛЮДКЕВИЧ

Зловісна загроза тромбонів —
загроза навислої скелі:
дорогу ніхто не проторить,
дороги ніхто не осилить...
Тут поклику треба в мажорі,
мажору сурми і литаври,
щоб звуку не було жодного,
який би не вдарив.

І стали каменярами
такти,
акорди,
півтони...

А він,
відчувши під ранок
радісну втому,
з німбом, посрібленим зовсім,
з незмінно старомодним бантом,
виходить у довгу осінь
ходою анданте.

ОЛЕКСАНДР ДОВЖЕНКО

Йому і страшно, і блаженно,
він посивів, як сивий світ,
людинолюбцеві Довженку
запахло мудрістю століть.

Запахло сонце світлим медом
в своїй неторканій державі.
Знов сниться нації легенда
про ностальгічний дар євшану.

Йому і страшно, і блаженно.
Він посивів, як сивий бог.
Повз нього мчать віки шалено
в жадобі вічних перемог,

щоб він у візії пророчій
знайшов найлюдяніший фільм:
Сіркові повні помсти очі
і яничар, порубаних навпіл.

АНТОНИЧ

Чекаєш ліпших днів під папороті квітом,
в цупкі обійми взяв тебе корінням
ясен.
Вже хрест зігнив, лежить плющем
обвитий.
На плитах злежаного листя
барвінковий напис.

Нема кому вже відчитати мову маєва,
зелене євангеліє лише листає вітер,
що чорні літери насіння
із кульбаб здуває,
щорік засаджує поемами забутий
вівтар.

Чи знатимуть колись, де ти знайшов
свій спокій,
окутаний навічно про прийдешнє
снами?
Чи прийдуть юнаки із золотого полку
у бронзі викарбувати:
«тут стрілець незнаний»?

ЗАЛІЗНІ СТОВПИ

До залізних стовпів, які з п'єдесталів
могил
виростають, щоб купол неба підперти,
переміряли степ чумаки, та дійти
не змогли,
на вітрах і сонцях гартуючи впертість.

Набивши у вуха шелесту тирси,
як співу сирен,
вмирали десь біля ілюзії переддвер'їв.
Воронння, як половці, чатувало
на м'ясо сире,
аж у кам'яних баб не витримували
нерви.

Він вийшов Тарасиком, щоб бути
надвечір назад,
а вернувся апостолом з бунтарською
бородою
До залізних стовпів він імперію,
як каземат,
міряв етапними милями немилосердно
довго.

Очима духа окинувши світ благий,
він уздрів їх, як видиво пророчисте:
стояли оперті на традиції скорбних
могил
і на собі тримали високе небо Вітчизни.
Як співом сирен, захлинувся
ревом Дніпра,
не витримав щастя і вмер біля його
переддвер'їв.
Найвища могила найдорожчий забрала
прах
і наймогутніший стовп, що знявся над
нею, підперла.

ІКОНИ

Від квітчасто-золотих фонів
відтулялися святі мої предки,
поправляли шати червоні
невимушено і легко.
І ставало з ними дивно знайомо,
і облітала, як осінь, черствість,
бо пахло далеким домом
і дерев'яною церквою,
бо святі дивилися урочисто
на світ гарячо-жовтий
не візантійськими очима,
а малярів із Жовкви.

ВІТРАЖІ

Упали з аркових щілин
на мої очі, руки, плечі
мільйони сонць,
оправлених в щільник
з квадратів, сегментів, трапецій.
Мільйони сонць —
від радісно-палких,
жовтогарячих і червоних
до лагідних,
до блідо-голубих,
до ніжної прозорості півтонів.
І в синтезі мозаїки їх барв
і ліній легких і величних
я упізнав,

я в себе увібрав
святі від ясності обличчя.
І сам від того ніби скло
розсипався прозорим і барвистим
рясним незліченим числом
маленьких та яскравих зблисків
на церкву в Ольжиній руці,
на Володимирові персти,
на книги мудрості ченців
зеленогорбого Печерська.
І вже палав, як самоцвіт,
я у Даниловій короні,
на Наливайковім лиці
запікся чорним згустком крові.

Я був усім на всіх і вся:
величчям, вірою і болем...

Я вийшов з церкви —
і засяв
тисячолітнім ореолом.

КИЛИМИ

На арфах предвічних кросен
тчуть барвисті мелодії килимів
хитрорукі рапсоди з Косова,
Поділля, Полтавщини і Києва,
щоб плелася мережка вовни
на щедрім столі святої вечері,
щоб вінчання тонами повними
слалось під ноги нареченим,
щоб на квітчастім маєві ниття,
на прадідівській естафеті родини
і через найчорніше тисячоліття
наші нащадки народились.

І щоб проросли патріархи,
які для вічності землю покинули,
крізь жорна могильної грядки
деревом життя з найдорожчого килиму.

ПИСАНКИ

Виводить мама дивним писачком
по білому яйці воскові взори.
Мандрує писанка по мисочках
із цибулиним золотим узваром,
з настоями на травах і корі,
на веснянім і на осіннім зіллі —
і писанка оранжево горить
у філіграннім сплеті ліній.
То вже вона, як дивовижний світ,
то вже дзвенить, як згусток сонця,
буяють буйно квіти у росі,
олені бродять в березневім соці.
І стилізовані сплітаються сади
у маєві густих обрамлень,

мереживом найтоншим мерехтить
геометричний космацький орнамент.
І я поплив у світ дитячих мрій
на білі колискові оболоні...
Котились писанками із гори
ясні сонця у мамині долоні.

СМЕРТЬ ПІДКОВИ

Втискалась Руська
тихо і непевно
на спрагнений видовища майдан,
в строкате радістю і гнівом пекло,
до злого полиску кайдан.
І люд
від люті і безсилля плакав,
люд з передмість,
цехів
і вчених братств:
поніс би кожен голову на плаху,
за нього кожен голову віддасть...
Та кат підніс
потворне смерті лезо,

нестерпний жах над площею заблис.
І враз хитнулась ратушева вежа
і стрімголову
ринулася
вниз...

СМЕРТЬ КОЗАКА

Смерть націлила сотні рушниць
з вікон казарм і префектури,
з вікон палаців,
з тюремних пивниць,
з брами,
з горища,
з-за муру
в червоне полотнище неба,
в червоне полотнище вулиці,
у Марсельєзу.
І досить ступити крок,
як з брами,
з горища,
з-за муру

бренькне підступна оса,
бризне по бруці кров,
твоя кров, Владиславе Козак.
І на червоне полотнище бруку
впадуть сотні таких, як ти,
коли тебе піднесуть на руки
і, мов стяг, понесуть у світи.

ДРАМАТИЧНИЙ ФІНАЛ

В небі здогнав його постріл.
Небо було близьке і синє.
Він впав
природно і просто,
як вдома
втомлений
падав на сіно.
Він чув,
як стріляли у прапор,
він подумав,
що добре стати б на ноги...
Він побачив левів
з піднятими лапами,
левів, що дивились на нього.

В їх очах були гнів і урочистість.
Їх очі чимось заволоклися ледве...
Себе і прапор він подарував місту,
місту розгніваних ЛЕВІВ.

САД

Осінній сад, як у дитинстві,
такий високий і прозорий.
Вночі колишуться між листям
ренетами осінні зорі.
І разом з листям-сухозліттям
вони впадуть у жовті трави,
коли у небі раптом віти
засперечаються з вітрами.
І кришталево б'ються зорі,
і прищуть в ніч від них осколки.

Осінній сад такий прозорий,
такий високий...

НОЧІ

Проносиш ти осінніми ночами
очей своїх непереможну сталь
повз кольори незнаної печалі,
повз розум, серце і твої уста.

І я лечу у мох твоєї тиші
і хочу крикнути,
аж падаю від слів:
хоч раз солодко озовися
мовчання скрипкою услід!

Хоч раз мені розкрить руками,
промінням ласки обнадій!

Та ти пройдеш,
щоб знову канути
у темряві осінній, як воді.
І чорні квіти виростають з вікон
у місто, в небо, у мої світи.
І я згоряю смолоскипом,
який ніщо не освітив.

ІННА

Я ще не чув такої гри!
Я глянув іншими очима,
коли за пультом рим
став молодий Тичина...
Далека музика очей
спурхнула ніжно, голубино...
І раптом — стій!
Це погляд чий,
сестри чи Ваш,
кохана Інно?

Я пригадав. Той вечір. Ми.
Вона і ви. І я надвоє.

А вітер вороний сурмив
над сніговим сумним сувоєм..
...Мила, скрипка вмерла.
Годі. Годі. Годі.
Золотава мерва
зі старих мелодій.
Гей, чудовий світе!
Слава, слава, слава!
Хай струмує вітер
через всі октави!
Я ваш тоді покинув дім,
кохання білотінні стіни
заслав доріг червоний дим.

І Ви не Інна. Ви не Інна.
Я все забув. Чекала інша.
І вже не дві, одна, єдина
не лебедина і не ніжна
революційна Україна!
Я ще не чув такої гри,
дивлюся іншими очима.
Стоїть за пультом рим
Павло Тичина.

Ми бігли,
вибились із сил,
на землю впали — і почули,
як б'ють кульбабові ліси
об небо білі кулі,
як із перестуком глухим
ллють молоко ще тепле
в плиткі тарелі лопухів
пом'яті нами стебла,
як тіло відпружинив ляк
і ми здригнулись разом,
коли враз
бомбовоз джмеля
пронісся дисонансом.

Я радо йду у твій полон,
в зіниці звабливі і темні.
Із човників твоїх долонь
стікає сонця мед на мене.
І виростає маєво густе,
ростуть над нами дивні трави.
І пахнеш ти, як синій степ,
омитий свіжими вітрами...
А потім понесеш в очах,
в зіницях
радість невгасиму,
що в травах
травень нас звінчав,
що дав нам сподівання сина.

Несеш у брунатному тілі
зливу щедротного сонця,
гіркавість зеленої вільхи,
солодкість медових сотів.

Несеш у брунатному тілі
губи мої і пальці,
смутку мойого вільгість,
радості сльози гарячі.

І я вже по світі білім
вічним іду подорожнім:
несеш у брунатному тілі
мільйони моїх народжень.

МАРІЙКА

За тобою чогось тужно стало
мені, Марійко,
в лотоки спогадів хлинула осіння яса.
Білогрекого місяця по золотих зарінках
я відвік зустрічаю як палець сам.
Чи слухаєш зараз вітрів вовкулачу басолю,
що з-за пагорбів легінять ялові, хай їм грець.
Чи, може, також, як і я, наодинці з собою
веслами згадок осінь, як море, гребеш?
Ніяк нам тепер не обійтися без сентиментів:
в лотоки спогадів хлинула осіння яса.
За один поцілунок сплачуєм вічну ренту
білогрекому місяцю і золотим небесам.

МУЗИКА

Раптом та ніч, уповання довгого трунок,
задихаюсь і рвусь, як натягнений
смик.
В павутині панчіх ноги твої, як струни,
в білім футлярі скрипка, яка не спить.

Спраглі ми вперше музики одкровення,
лише зачувши їдкий солов'я камертон.
Шаленіє тройзілля, труйзілля
по наших венах,
а в чорнозіллі цноти червцю вибухає
бутон

Озиваєшся, скрипко, тіла
свого повнотонням,
у пісні пристрасті шал і чистості жаль.
Раптом ця ніч, це одкровення червоне,
коли приходить кохання великий
скрипаль.

ПАЛКА НІЧ

Танець жаги витинала троїста всоте,
в духмяні ложа манила лукава гречка.
Медом кохання гусли очі, як соти,
і пазух шукали парубки негречно.

Екстазу люльку розкурював бог кохання,
обпікав цнотливим хтивістю білі
крильця.
У ту ніч ласки спраглі жінки прохали,
паленіли дівчатам від сорому лиця.

У гармонію згоди зливався тіл тьохкіт,
лопотіли спідниці по перелазах.
Заздрісний місяць зеленим дьогтем
всі ворота в селі у ту ніч обмазав.

ТРИ КАЗКИ

Дві казки про тебе недавно я вигадав:
казку про ніч і казку про перстень.
Купальської ночі за жеврієм вигону
спорснули із рук мені непещені перса

А друга казка хіба найсумніша,
голосить в мені як перезва осені:
ти стала до шлюбу негадано з іншим,
а перстень мій кинула в море
із поспіху.

А третю казку для тебе зоставлю,
одвічну казку про поетову пісню:
як сонце, засліпило мене до нестями
лляного волосся духмяне повісмо.

КОЛИСКОВА

Спить моєї доні рожевий возик,
засотаний смарагдовим царством кропу,
забризканий зернами сонячної бронзи
і кропилом дощу покроплений.

Заплутані колеса в куделях бадилля,
в променях пралісу гички цибулі.
Курить земля зела озонне кадило
і сама гудить терпкавим тремолом вулію.

Стікають зі стебел вишневі краплі
зозульок
на засотаний кропом рожевий возик.
Бавиться моя доня зі сонцем у жмурки
і потягається в найсолодшому позіху.

СВЯТО

Запрошує гостей на обійстя калина,
вдягнувши в китиці багрові
жовту плахту.
І гості йдуть крізь листя
безпросвітну зливу
в пошиті мохом і падолистом палати.

Ласкаві ще лляні обруси сонцем травня,
карафок веретена пахнуть гірко кменом.
Благословить статечно дід
святкові страви,
щоб стало все, як і земля,
благословенним.

А хтось опісля, за гутіркою, помітить,
як у зелені шибки сплесне позолота,
що їде до калини свататися місяць,
і дід поважно піде відчинять ворота.

ЦВИНТАР

Сидять гуцули на човнах могилок
під спорохнявілими щоглами хрестів.
Вже флота цвинтаря відчалює зі схилу
в поводдя трав високих і густих.

Потворних пнів шорсткі рудаві спрути
чатують мовчки з-під покрову зел,
і водорость ожини ноги пообплутала,
і, спрагла територій, без кінця повзе.

Безодня вічності ковтає вічно скарби:
пішли на дно ткалі, й різьбярі,
лише живі, задивлені на хмар дараби
витають щонеділі в полонинах мрій.

ПРАДІД

Олегові Крисі

Смерком зі смерекової скрипки
добував прадід чистого золота тони,
що декою туги натомлені й скриті,
як золоті рибки, в небі тонули.

Смичок дельфіном літав по струнах,
сипав чумацьку дорогу каніфолі.
У пучках прадіда струменіли струми
нечувано високих вольтів.

Луски очей, від сонць пересохлі,
повніли ряскою ласки, скорботи.
Тоді лемків облич смуглі соняхи
зачаровано виростали із-за плоту.

ВОГОНЬ КУПАЛА

Молимось вогню, первісному богу
гордих,
у танку шаленства, у гоні інстинкту.
Хто не втримає ритму, рівноваги,
опори —
назавтра попелом крізь землю ростиме.

Молимось вогню, що тужить
нашою кров'ю,
що папороть серця запалює
покликом предків.
Молимось вогню під його осяйною
покровою
словами гімну, що бентежить терпко:

«Очисти нас від скверни, ватро Купала,
ти ж сонце годуєш свого полум'я
вим'ям,
що, вранці сховавшись за мряки
опалами,
тіло вогненне у ріках Вітчизни вимиє».

КОСТРУБ

Прибудь, Кострубоньку, колісницею сонця,
яструбом чуприни розсічи хмари.
Шукає тебе лада, як сонця сонях,
хоче стати до шлюбу з тобою в парі.

Загуляв Коструб та й додому не їде,
тенетами ніжності інша яструба чеше.
Виплітають дівчата зелені вінки гаївок,
бо нема без Коструба верб'яних весен.

Бо нема без Коструба містерії пробудження,
коли серця вибухають, як пуп'янки ружі,
коли дівчата, позбувшись одежі будня,
тисячу літ за коханням на вигоні тужать.

ПІД НОВИЙ РІК

Вже вечір хмару настромив на місяця вила,
струснувши з неї снігу блискотливу
мерву.
Навіжені вовки по димарях виють,
голодні Маланчиної кози на вечерю.
Розбісився вітер віником віхол,
стежки загородив рогачками заметів.
Тріє царі, згубивши перелазів віхи,
навколо глобуса блудять захекані.
Вже й дідько щедрівку попід вікна
відгрюкав,
не діждавшись гостинця ні навіть спасибі,
спересердя виламав собі з плота дрюка
і дванадцяту об дідові ворота вибив.

ПОВЕРНЕННЯ

Ми ще повернемось під вільгу вільх
у вир вітрів, відваги і натхнення.
Горять тополі провидінням віх
до повнозвуччя нашого наймення.

Розбуяна орда празілля і буй-трав
вже залива по обрії чорнозем,
над нею сонце — степовий тиран —
обточує мечі від зимових корозій.

Вискакують із пнів, заслухані у нас,
гнучкі антени срібних літорослів,
коли ж то ми на перехресті трас,
зустрівшись, вибухнем, як постріл.

МІСТЕЧКО

Містечко з чашами золотих калабань,
де осінь справляє обряд листопаду,
де вечір на вечерю собі забаг
місяця диню й сузір винограду.

Містечко, освічене електрикою айстр,
вкрите столітньою дахівкою моху.
На цвинтарі спить останній твій майстер,
тільки кущ глоду береже його спокій.

Містечко з розсохлими кобзами лип,
з покрученими струнами віття.
Знов музика Батьківщини мене болить
і не перестане ніколи боліти.

ПЕРЕДМІСТЯ

Заквітли димом жерла гінких коминів
на передмісті, що вгризлось
асфальтом в поле.
Йде похід армії звитяжного каменю,
і шикуються щільно бруку полк за
полком.

Своє дожив баюр і бездомних псів
магістрат,
квапливо вивтікало будяччя
з пустирів кону.
За бусолею сонця накреслено
магістраль
з кварталами вітрин і вітражами неону.

Крутиться голова від мережі
сталевого зводу,
де небо нап'ялося зоряним тентом.
На майдані спинився геніальний
полководець
з молотом, що прикипів до постаменту.

З діадемою
місяця
промчав
олень
оберемками
хмари
як сіно
підкидав
рогами
одвалював
копитом
камінь
зі скарбів
довбуша

у зламанім розі
як медальйоні
цидулку
з листя носить
просила уклінно
калина
на морожені
ягоди.

Панно
з очима
більшими
за айстри
вже й наче
осінь
осінній настрій
вже я
лагідний
мов щойно
з ікон
кучері з позолітки
елегійно
дзвонять

щодня ходжу
з козубом
на прощу
у лісовика
що з ратицями
грибів випрошую
та думаю
як квітку
з городця
вашого
вкрасти
панно
з очима
більшими за айстри.

ЗМІСТ

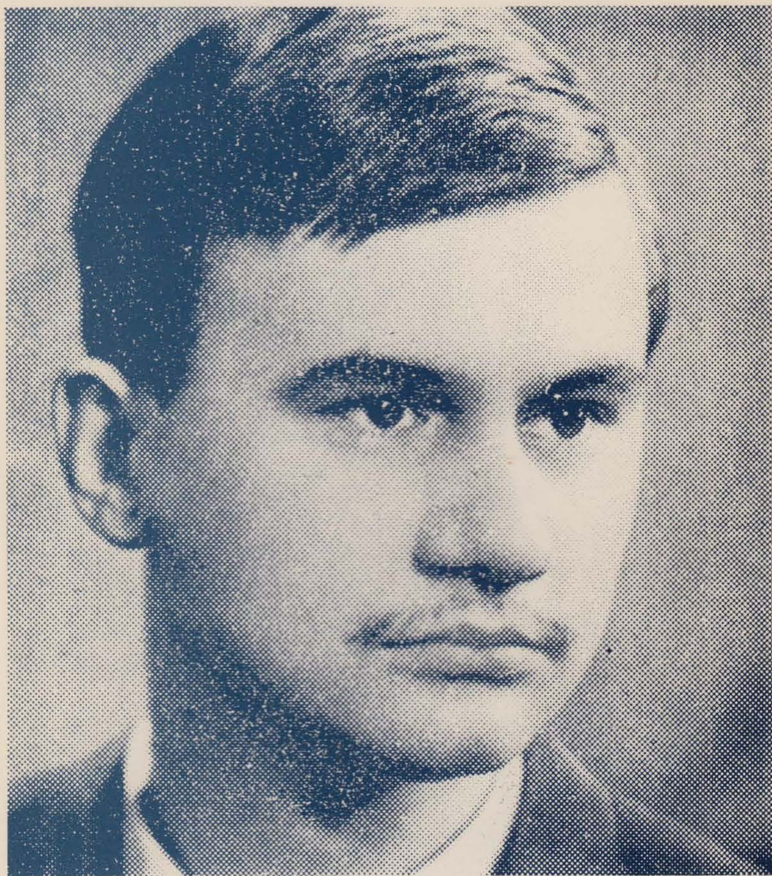
Його оригінальна, яскрава поезія з наголосом архаїчних слів і з колоритом Карпат, є немов дереворитом, баченим і викарбованим очами й руками сучасника.

Млада советска поезіє. Українські басніці. Антологія. Прага. 1965

Його вірші короткі, всього на три-п'ять строф, але в них сконденсовано значимі почуття і думки. Молодий поет дорожить образом, який у нього часто несе подвійне, а то й потрійне навантаження.

Ігор Калинець володіє певною естетичною культурою, він знає міру як у доборі і вживанні образів, так і в дозуванні почуттів. У його віршах не чути крику, авторське "я" глибоко заховане, бачення світу своєрідне.

"Літературна Україна", Київ, 1964

Ігор Калинець